

Toliko za poskus. Če se moja znajdba vspeši, bi nam veliko zlahniga bombaža ta rastlina donesti utegnila; — če pa nič ni, naj pa tudi moja skerb in čast rakam žvižgat gré.

J. M.

Kako naj se obris za stavljenje nove hiše napravi.

Kader se je kdo bil namenil, novo hišo si sozidati, ter si je kraj odločil, na katerim jo hoče postaviti, naj si poprej načert ali obris (Entwurf) napravi, po katerim stanišče zidati želi.

Zategadel naj premisli pred, koliko izb, kamer, hlevov itd. mu je treba; po tem naj vzame polo beliga močniga papirja, ter naj s svinčnikom narisa — iz začetka le s prosto roko in le s črticami — načert ali obris prihodnje hiše, kakoršne potrebuje in jo napraviti misli.

Na tem načertu se zaznamijo le na debelo hišne zidovja, da se vidi, kako dolga in široka bode hiša, kje duri in okna, kje izbe in kuhinja itd. O tem narisu se tako dolgo prenareja in popravlja, da postane načert hiše tak, kakoršniga gospodar želi *).

Pri tem delu se mora gledati:

1. Na lego hiše, to je, kam da naj bo obrnjena, proti jutru ali večeru, proti severju ali proti jugu. Želeti bi bilo, in zdravju bi jako koristilo, ako bi vsaka hiša tako stala, da bi juterno sonce jo obsijalo, naj bi ji pa tudi poldnevna obsončja ne pomanjkovalo!

Znotraj naj se pa izbe, u katerih se dela, sobe in spavnice na sončno stran napravijo; — nasproti shodi ali mostovži, stopnjice, kuhinja, čumnate (kamre), kleti, straniša naj se napravijo na severni, to je, na senčni strani (na osonju).

2. Kar velikost stanic zadene, naj se izbe, kjer se po dnevu dela, in sploh tiste staniša, kjer biva veliko ljudi vkup, na priliko šolske izbe, ne naredijo premajhne. Prebivališča in spavnice, ako hočejo zdrave biti, ne smejo manjši, ko 15 čevljev dolge, 12 čevljev široke in 9 čevljev visoke biti.

3. Kar scer obliko (Form) hiše dotika, je hiša četverovoglata skoraj vselej nar bolj prikladna; izbe u njej pa ne smejo biti štirjaške (kvadratne), temoč še enkrat tako dolge, kakor široke. Za poslopje sploh je pa oblika četverovoglina (kvadrata) u več ozirih hasnovita, posebno tudi zategadel, ker taka nar manj zidovja potrebuje.

4. Okna in duri. Dobí hiša le ene vrata na zunej, naj se tiste v sredi hišniga lica napravijo.

Kar okna in vrata znotrej vtíče, se mora na to gledati, da se u hiši, kolikor se izpeljati dá, stene pridobijo, kamor se postelje, mize, omare itd. postaviti ali nasloniti zamorejo; torej naj se ne naredí preveč okinj in vrat, scer je hiša tičnici podobna. Obilnost okinj je tudi uzrok, da po tacih staniših je večin prepíh, in da protín in sijavica (Rheumatismus) prebivavcam vedno nagajata.

Okna in vrata naj se ne prevelike, ne premajhne naredé. Velikost okinj in vrat se sploh ravná deloma po velikosti staniš, deloma po tem, da se rečí, ktere so u staniših potrebne, lahko noter in vún prinesó. Vsake vrata pa naj bodo nar manj 2½ čevlja široke, in 6½ čevljev visoke. Okna naj bodo razmerno napravljene, enake visokosti, in

tako velike, da notranji prostor dostojno bo razsvetljen, torej naj bodo saj 2 čevlja in 8 pavcov široke, pa dvakrat tako visoke.

Ako se preveč okinj naredí, škodje to tudi terpežnosti poslopja, uzročí več stroškov, in večidel ni lepo viditi memogredočim. Poleg hišnih voglov se ne smejo ne okna, ne vrata narediti, ker vogli potem oslabijo in pojemajo.

(Konec sledi.)

O slovenskem jeziku.

Za slovanske jezikoslovce in sploh za slovausko književnost neprecenljivo delo našega preslavnega dr. Miklošiča pod naslovom: „Vergleichende lautlehre der slavischen sprachen“, nam je te dni v roke prišlo.

V pretres te knjige se spuščati bi bilo nepotrebno, ker nam je pisatelj sam, kakor tudi dunajska akademija učenosti porok za izverstnost, ki je omenjenemu delu venec slave podala.

Ker pa v vvodu sloveče knjige najdemo marsiktero zlato zernice zastran slovenskega jezika, povzamemo iz njega nektore verstice. Gosp. pisatelj pravi, da po starem cerkvenem jeziku sledí zvukoslovje slovanskih jezikov in sicer staro- in novoslovenskega, bulgarskega, serbskega, rusinskega in ruškega, českega, poljskega, zgornjo- in spodnjolužiškega, ker je cerkveni jezik, akoravno ne izvirajo vsi slavenski jeziki iz njega, vendar le naj starši, in ker so v njem pravíla za vse slavenske jezike. Imenuje pa gosp. pisatelj ti jezik po narodu, ki ga je govoril, slovenski, in da se ne zmeša z današnjim slovenskim, mu pravi staroslovenski. Napaka je — pravi dalje — ga imenovati staroslovanskega, ker to zmoto podpera, kakor da bi bil ti jezik oče vsih slovanskih jezikov. Novoslovenski jezik, omeni pisatelj, je bil nekđaj veliko bolj razširjen, kakor je sedaj, in ima v tako imenovanih freisinških ostanjkih neprecenljiv spominek visoke starosti, in ne obseže le jezik današnjih Slovencev, ampak tudi jezik prebivavcev Varazdinske, Zagrebske in Kriške županije, kjer je pa po razširjenju serbskega jezika posebno v mestih mnogo svojega značaja zgubil. Vendar je jezik v imenovanih županijah še bližjeji slovenskemu kakor serbskemu; zavolj tega menda ni napčno, „ako tako imenovani horvaški jezik, kterega Habelič v 17. stoletju še slovenskega imenuje, in ravno tako brez dvombe slovenski jezik, kterega prebivavci Zaladske županije govore, v preiskovanju s slovenskim zvežem“.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* Vážni slovár, ki zapopade pravoslovske in politične besede z obilim številom družih besed, in se na Dunaji tiska pod naslovom „Juridisch-politische Terminologie“ je v horvaško-serbskem (z latinico in cirilico) in slovenskem jeziku do pismenke V (v 33 polah) že gotov; zna biti, da bo ob novem letu že vés dodelan. Ministerstvo daje to terminologio v vsih slovanskih jezicích natiskovati, ki so jo sostavili zvedeni jezikoslovci vsih slovanskih narečij. Nemški besedi je namreč pridjana slovanska, tako, da je slovár nemško-slovanski. Velike hvale vredna misel je bila, da je horvaški, serbski in slovenski slovár edína knjiga, koristna tedaj na več strani. Da bi bilo slavno delo kmalo gotovo!

* Med dosihmal izdanimi knjigami marljivega slovenskega društva sv. Mohora bo menda tretja, to je, „šola vesela lepega petja“ potrebam sedanjega

*) Ako gospodar, ki hoče hišo staviti, ob načertanju obrisa ima per rokah prijatla, ki nekoliko risati zna, se vé da obris bode lepši in bolj popolnoma. Pis.